

4. Correns C. Bestimmung, Vererbung and Verteilung des Geschlechts nach neuen Versucher mit hoherren Pflanzen / C. Correns. // Handb.Verebund Wissenschaft. — 1928. — Bd. 2. — S. 1—138.

5. Jampolsky C. Distribution of sex in phanerogamic flora /C. Jampolsky, H. Jampolsky. // Bibl. genet. — Leipzig. — 1922. — N. 3. — P. 1—62.

ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНІ ЗАХОДИ МОЛОДІЖНОГО КЛІМАТИЧНОГО ЦЕНТРУ В СИСТЕМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Потоцька С.О., кандидат біологічних наук,

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Еколого-натуралістична робота є важливою й необхідною складовою закладів загальної середньої освіти та спрямована на здобуття учнями вміння навчатися впродовж життя, критично й творчо мислити, працювати в команді, що сприяє виховуванню поваги до загальнолюдських цінностей, любові до природи.

На території Чернігівської області в місті Чернігів у рамках реалізації проєкту ПМГ ПРООН ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді» в 2021 році створено Молодіжний кліматичний центр (далі Центр) на агробіостанції КЗ «Чернігівський обласний науковий ліцей» Чернігівської обласної ради. Це єдиний Центр, який виступає практичною платформою для розбудови спроможності для учнівсько-студентської молоді з територіальних громад Чернігівської області з обговорення й вирішення екологічних питань, у тому числі й кліматичного змісту. Метою діяльності Центру є розширення можливостей та залучення молоді до активних дій на захист клімату через навчання, поширення обізнаності й практичні проєкти з протидії кліматичним змінам. Центр надає можливості для молоді: навчитись кращим практикам освіти для сталого розвитку; підвищити обізнаність щодо взаємозв'язків між

глобальними екологічними проблемами й локальними діями; упровадження проєктних екологічно дружніх ініціатив і технологій в територіальних громадах та інших урбаністичних об'єднаннях. Напрямки функціонування центру включають великий спектр інноваційної діяльності та практик щодо захисту довкілля й сталого розвитку, забезпечення реалізації наведених Цілей сталого розвитку, а саме 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 15. На базі Центру проводяться різні заходи практичного спрямування, що стосуються тематики змін клімату, охорони довкілля, питань сталого розвитку в форматі: науково-практичної діяльності при використанні лабораторного обладнання закладаються досліді з даної проблематики; конференції Всеукраїнського рівня (Всеукраїнська учнівська екологічна конференція «Вивчати, щоб зберегти» (кожного року); секційні засідання (Міжнародна науково-практичної конференція NARBAC на тему «Природні ресурси прикордонних територій в умовах зміни клімату» в співпраці з університетами України та Польщі (2023 р.); круглі столи з тематики зміни клімату, семінарів (обласний семінар «Сучасні питання природничих наук через призму сталого розвитку регіону» та ін.); природоохоронна діяльність (акції «Дій за озон», «Збережемо первоцвіти», Підгодуємо птахів узимку», «День води», Посади дерево миру» та ін.); майстер-класи («якість показників води, ґрунту, атмосферного повітря, використання вторинної сировини, з творчого напрямку малювання квітами та ін.); тематичні екскурсії на території природно-заповідного об'єкту (РЛП «Ялівщина»); навчальні й позашкільні заняття (уроки-конференції, семінарські заняття, гурткова робота та ін.); еколого-біологічні практики з учнями природничо-математичного профілю закладів освіти; літні школи з еколого-біологічною тематикою; екологічні свята згідно екологічного календаря; тренінги («Дій за озон», «Не спалюй - компостуй», «Цілі сталого розвитку – вивчай та досягай» та ін.); зустрічі з всеукраїнськими та міжнародними представниками.

На території Чернігівської області запроваджується рух та практики компостування органічних відходів з технологією вермикомпостування в освітніх громадах у рамках проекту для утилізації органічних решток на 5 територіях встановлено компостери з вермикультурою. Еколого-натуралістична діяльність вимагає застосування різноманітних методів, зокрема інноваційних, а саме інтерактивні методи, учнівські дискусії, метод проєктів, що сприяє організації дослідницької діяльності здобувачів загальної середньої освіти з біології й екології. При проведенні майстер-класів нами застосовуються методи: фітотерапії, гарденотерапії, агротерапії, зоотерапії, ландшафтотерапії, ігротерапії та ін. На базі Центру створено молодіжний екологічний клуб «Екологічні паростки майбутнього» для вивчення змін клімату та проблем збереження довкілля. У рамках діяльності Центру на навчально-дослідній ділянці учнями проводяться дослідження з агроекології вирощування культур, які характерні для Лівобережного Полісся, впроваджуються підходи біодинамічного землеробства як системи вирощування екологічно чистої продукції. Упроваджуються підходи до збільшення зелених насаджень як важливих компонентів при змінах клімату під час війни, а саме проведення заходів Всеукраїнського рівня «Саду української мрії» (від паростків надії до щедрих плодів); створення клумби з цибулинкових рослин у рамках реалізації проєкту Flowers4school; проєктна діяльність учнів при створенні проєкту «Сад Мудрості, гармонії і любові»; висаджування рослин на колекційних ділянках з Дніпровського ботанічного саду та ін. Проводиться залучення широкого загалу здобувачів загальної середньої освіти до різних конкурсів і природоохоронних заходів, що сприяє розкриттю індивідуальних особливостей, можливості їх комунікації, формуванню відповідальності за майбутнє країни й довкілля. На базі Центру розробляються та впроваджуються підходи при використанні методів екотерапії через заходи при організації еколого-освітньої діяльності учнівської молоді, а саме розробляються проєкти «Гарденосадів», «Фітосадів» для відновлення психоемоційного стану дітей під час війни.

Тому, діяльність еколого-натуралістичного напрямку надає широкі можливості для молоді закладів освіти, а саме побачити результативність власної творчості, відчутти радість успіху, засвоїти правила проведення наукового дослідження й набути важливих наукових компетенцій, практичних вмінь та навичок, які вони можуть використовувати впродовж усього життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Підходи до організації науково-дослідної діяльності здобувачів загальної середньої освіти в природничому напрямку. Методичні рекомендації / автор-упорядник С.О. Потоцька. Чернігів, ТОВ «Десна Поліграф». 2021. с. 102.

ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Прохоренко В. І., студентка

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Зміна клімату є однією з найбільших екологічних проблем сучасності, і вона має серйозний вплив на біорізноманіття усіх екосистем планети.

Зростання середніх температур, зміни в опадах, підвищення рівня моря та інші аспекти кліматичних змін створюють низку викликів для різноманіття живих організмів.

Загальна зміна клімату призводить до змін у розподілі видів, руйнуванню природних середовищ, виникненню нових загроз для видів, зміні у взаємодії між видами тощо. Особливо вразливі до змін клімату є високогірні екосистеми, коралові рифи, льодовики та арктичні області.

До основних викликів зміни клімату для біорізноманіття можна віднести: Видове розмаїття: зміна клімату може призвести до зникнення деяких видів або зміни їх ареалів.

- Збільшення ризику вимерзання: види, які вже перебувають під загрозою, стають ще більш вразливими через зміну клімату.